

1928. № 2–3; Лист до редакції журналу “Більшовик України” // Там само. № 21–22; Проти економічної платформи націоналізму (До критики волобуївщини) // Там само. 1930. № 5–6, 7.

Лит.: Виступи проти В.: *Річицький А.* До проблеми ліквідації пережитків “колоніальності та націоналізму”: відповідь Михайлу Волобуєву // *Більшовик України*. 1928. № 2. С. 73–93; № 3. С. 64–84; *Гірчак Є.* Платформа українського націоналізму // *Більшовик України*. 1928. № 6. Дослідження: *Шановал Ю. І.* “Я помилявся, взявши на себе провину...” До 90-річчя М.С. Волобуєва-Артемова // З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. 1994. № 1; *Його ж.* Людина і система. Штрихи до портрета тоталітарної доби в Україні. К., 1994; *Його ж.* Волобуєв (Артемів) М. С. // Довідник із історії України. К.: Генеза, 2001. С. 125–126; Волобуєв М. С. // Провідники духовності в Україні. К., 2003. С. 380–381; *Шановал Ю. І.* Невигадані історії. К., 2004. С. 193–202.

Ікон.: ЕІУ. К., 2003. Т. 2. С. 614.

С. М. Ляшко, В. М. Даниленко

ГЕНІНГ Володимир Федорович (10.05.1924, с. Підсоснове, Алтайського краю, Росія – 29.10.1993, Київ) — історик, археолог, організатор науки.

Походив з родини німецьких переселенців. У роки Великої Вітчизняної війни був мобілізований і направлений на будівництво залізниці на Півночі. Закінчив історико-філологічний факультет Пермського (Молотовського) університету (1947–52). Своїм учителем В.Ф. Генінг вважав О. М. Бадера.

Перші археологічні дослідження пов’язані з Прикам’єм. 1955–58 рр. навчався в аспірантурі Інституту мови, літератури й історії Казанської філії АН СРСР. Матеріали із стародавньої історії та археології Прикам’я стали темами спеціальних монографічних досліджень та основою кандидатської та докторської дисертацій (1959, 1974). У 1960–74 рр. працював на посаді доцента в Уральському університеті (м. Свердловськ). За роки роботи в університеті найбільш повно реалізувалися організаторські та творчі здібності вченого. Було здійснено суцільне археологічне обстеження Уральсько-Західносибірського регіону, складено карти археологічних пам’яток, проведено їх культурно-хронологічну атрибуцію, отримані в процесі розкопок матеріали систематизовано у понад 20 археологічних культур. Наукові і прикладні здобутки дали вченому підстави для осмислення та висвітлення соціально-історичного розвитку давніх суспільств. Саме тут В. Ф. Генінг створив Уральську археологічну школу.

1974–87 рр. — заступник директора Інституту археології АН УРСР. 11 років очолював створений уперше в історії радянської археології відділ теорії та методики археології. Займався розробкою теоретичних проблем археології, зокрема, методами та методиками археологічних досліджень і втіленням їх у практику. Розробив концепцію предмету і об’єкту археологічної науки, археологічної культури, її матеріального і соціального змісту. Разом із однодумцями на базі дослідницьких програм поєднав теоретичні та історичні рівні досліджень. Розробив

нові методи аналізу археологічних джерел із метою отримання соціологічної інформації, впровадив новий напрямок — соціоархеологію. Його розробки та праці співробітників відділу справили значний вплив на характер і спрямованість наукових досліджень науковців Інституту та підготовку кадрів археологів.

Автор понад 200 наукових праць, серед яких: “Очерки по истории советской археологии (У истоков формирования марксистских основ археологии. 20-е – первая половина 30-х гг.)” (1982); “Структура археологического познания. Проблемы социально-исторического исследования” (1989); “Древняя керамика. Методы и программы исследования в археологии” (1992); “Очерки философии социоархеологии: проблема обоснования социоисторических исследований в археологии” (1992); “Синташта. Археологические памятники арийских племен Урало-Казахстанских степей” (1992) та інші.

Тв: Список праць Володимира Федоровича Генінга // Сучасні проблеми археології. К., 2002. С. 23–32.

Лит.: До ювілею В. Ф. Генінга // Археологія. 1989. № 4; Автобіографія научної діяльності (отривок) // Матеріали по археології Європейського Северо-Востока. Сыктывкар, 1995. Вып. 14. С. 16–36; *Бунятян К. П.* В. Ф. Генінг: сторінки життя і творчості // Археологія. 1997. № 3. С. 4–6; В. Ф. Генінг и достижения отечественной археологии // Рос. археология: достижения XXI века. Матеріали конф. Ижевск, 2000. С. 181–224.

С. М. Ляшко

ГУДЗІЙ Микола Каленикович [21.04 (03.05).1887, м. Могилів-Подільський (нині — Вінницької області) — 29.10.1965, Москва] — український і російський літературознавець.

Народився у родині службовця. Закінчив Одеську гімназію, у 1911 р. — із золотою медаллю історико-філологічний факультет Київського університету Св. Володимира; залишений на кафедрі російської літератури (з 1915 р. — приват-доцент). 1918–22 рр. — професор Таврійського університету в Сімферополі. З 1922 р. викладав у московських вузах: 2-му Московському державному університеті (згодом — Московський педагогічний інститут), Вищих літературних курсах, Інституті червоної професури, Інституті філософії, ітератури та мистецтва ім. М. Чернишевського, Московському державному університеті ім. М. Ломоносова (професор — із 1942), в педагогічних інститутах Орехово-Зуєва та Свердловська. Керував відділом давньоруської літератури в Інституті світової літератури ім. О. М. Горького АН СРСР (1938–47), відділом російської літератури (1945–52) і відділом давньої української літератури (1952–61) в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР. У 1945 р. обраний академіком АН УРСР, а з 1946 р. — член-кореспондент АН СРСР.

Учень академіка В. Перетца, член його “Семінарію російської філології” (1908–14), представник київської школи історичного та порівняльно-історичного літературознавства, текстології, техніки філологічного аналізу, наукового видання першоджерел. У колі нау-